

DESPULLANT EL NOU IMPERI

La globalització en la seva vessant perversa és senzillament una nova mena d'imperialisme. Estem sota l'imperi. I parlar avui d'imperi és de la més rabiosa actualitat. Només cal llegir la llarga llista de llibres dedicats al tema i els comentaris repetits que van apareixent en periòdics i revistes d'alt prestigi i difusió.

Aquesta actualitat de l'imperialisme ens ha mogut a dedicar-hi l'Agenda 2005. Per ajudar a conèixer l'entranya del nou imperialisme, per despullar-lo críticament. Els babaus i els interessats, com en el conte d'Andersen, continuen veient en el sistema colors i fils meravellosos. Necessitem tornar a la puresa dels nens, a la coherència de l'ètica i a la mirada lliure de la veritat, per veure clarament com l'emperador està despulat de tota racionalitat humana i de tota justícia social.

Companys de camí ens han retret de vegades perquè continuem parlant d'imperialisme, com si estiguéssim ancorats en segles ja passats o com si volguéssim ressuscitar el furios –i justificat– antiimperialisme dels anys 60 i 70 llatinoamericans.

Podríem fer-nos una pregunta major: Ha deixat d'existir l'imperialisme des que el món és món *civilitzat*?

Parlem del *nou* imperi, del neoimperialisme. Tan inic com l'imperialisme vell, però més poderós, més omnímode, global. Senyorejant l'economia i la cultura, la informació i les armes, la política i fins la religió. *El pensament únic* és el pensament del poder únic, "convertit en un mega-poder de caràcter políticomilitar en el qual els estats nacionals renuncien a l'interès públic". (Declaració final de la Trobada Internacional "En defensa de la Humanitat", Ciutat de Mèxic, octubre de 2003).

Es tracta del primer imperi veritablement mundial. La revista "Caros Amigos" dedicava un número (juny, 2003) a "El nou imperialisme" i, en el seu editorial, sintetitzava així: "L'imperialisme exercit actualment per Estats Units no en troba cap de semblant al llarg de la història. Entre d'altres raons, perquè no té rival en el camp militar i, pel que sembla, tampoc en termes de voracitat: pretén la dominació de tot el món. D'aquí que sigui considerat un nou tipus d'imperialisme, el superimperialisme. No per casualitat les bases militars americanes s'escampen pels cinc continents i ocupen posicions estratègiques amb relació a adversaris potencials".

És encara en certa manera, aquest neoimperialisme, el domini d'un poble sobre els altres pobles. Com diu Rudolph Hilferding, "l'imperialista contempla la multitud dels pobles com si tots ells fossin la seva pròpia nació". I, en aquest sentit, el neoimperialisme és colonialista com ho ha estat tot imperialisme.

Però és més el neoimperialisme. És el domini universalitzat d'un sistema -el capitalisme neoliberal- a través del capital financer, pels tentacles omnipresents de les multinacionals; encara que són uns països, un país sobretot, la plataforma del nou imperi, la seva caserna general. I per aquest motiu hi ha molta veritat i dret quan des del Sud dominat mirem amb indignació cap al Nord dominador i, més concretament, cap a Estats Units d'Amèrica del Nord.

La globalització neoliberal ja ha estat qualificada planerament *d'americanització global, d'imperialisme nord-americà*. I un polític lacai de la vella Europa ha tirat floretes a Bush amb el títol suprem d'emperador. (Molts morts per bloqueig o per guerra han hagut de saludar fatalment aquest emperador absurd com els que anaven a morir saludaven el cèsar romà!).

De totes maneres, Samir Nair insisteix en la necessitat de diferenciar els conceptes d'imperialisme i d'imperi. L'imperi és el sistema-món, i l'imperialisme és un comportament políticoeconomicomilitar. L'imperi és el sistema, neoliberal, que avui domina el món; l'imperialisme és el seu mal esperit, a través de l'hegemonia dels Estats Units.

És molt indignant recordar que, durant els 20 anys de neoliberalisme, els països del tercer món han enviat a Estats Units un bilió de dòlars en remeses de capital líquid. Els països pobres exportant capital cap als països rics! Aquest trilió és emprat als Estats Units per mantenir el seu poder militar i subjugar aquests països sota la ferula de l'imperi. "I així es tanca el cercle viciós de dominació economicopolítica i militar dels Estats Units sobre el món". (Luis Nassif – João Pedro Stédile).

Noam Chomsky escriu sobre "L'imperi de la força en els afers mundials". Un imperi que ignora la força de les raons mundials i viola les causes mundials de la vida, la justícia i la igualtat humana.

"Anomenem-lo com l'anomenem, imperialisme, neoliberalisme o fonamentalisme del lliure mercat, estem davant la mateixa realitat: un món injust i unes relacions injustes", conclouïa Juan Somavía, de l'Organització Internacional del Treball, en el FSM de 2004.

Aquesta Agenda 2005 ofereix la col·laboració de diversos especialistes, per a la tasca d'analitzar el nou imperi, les seves arrels, els seus mecanismes, el seu projecte. Perquè descobrim, potser espantats, fins a quin punt estem sent, nosaltres, sacsejats també per aquest nou imperi, que se'ns fica a casa per la televisió, que ens sotja al supermercat, que ens perverteix amb la informació i la desinformació dirigides per l'imperi mediàtic, que ens barbaritza l'idioma matern i que aspirem constantment com una contaminació ambiental.

Conèixer l'enemic i despullar-lo és per enfrontar-lo lúcidament. Per tots els mitjans que l'ètica i la solidaritat suggereixin, des de totes les trinxeres de la Humanitat en peu de Justícia, de Llibertat i de Pau.

L'imperi no és omnipotent ni és etern. "L'imperi només és de Déu" resava la inscripció musulmana al califat de Còrdova. I la saviesa grega ja advertia que la prepotència perd els homes i les nacions.

Emmanuel Todd ha albirat i descrit, en el seu llibre *Després de l'imperi*, "la descomposició del sistema americà". I l'escarmentat expresident de la Unió Soviètica, Mikhaïl Gorbtxov, assegurava, arran de la guerra contra Iraq, que la comunitat internacional no permetrà que els Estats Units governin, tots sols, el món.

Ni Estats Units ni un altre país. La fi de tot imperi està cada cop més pròxima, perquè la Humanitat se sent cada dia més una i, malgrat tantes aparences i realitats nefastes, la Humanitat vol, exigeix, ser cada cop més humana. Sense dominacions, sense exclusions, sense vots ni vetos privilegiats. Respectant sempre les identitats complementàries, perquè fins a la utopia d'un govern mundial -arribat el cas- podria acabar fent-li el joc a un imperialisme real. El desafiament continua sent sempre conjugar la identitat-alteritat localitzada amb la globalitat intersolidària.

L'un altre món possible es va postulant, sempre més, com a necessari i urgent. Com un son que anem decantant en realitat diària creixent, futur endins, amb una tossuda esperança. "En els nostres somnis -professen utòpicament i bravament els zapatistes- hem vist un altre món. Un món vertader, un món definitivament més just que el món que ara caminem. Vam veure que en aquest món no eren necessaris els exèrcits; que hi havia la pau, la justícia i la llibertat... i que no se'n parlava com a coses llunyanes, sinó com qui anomena pa, ocell, aire, aigua... En aquest món era raó i voluntat el govern dels més i els que manaven eren gent de bé, que manaven obeint. No era aquest món vertader un somni de passat... Era d'endavant que venia, era del següent pas que donàvem. Així va ser que començàrem a caminar per aconseguir que aquest (món) s'assegués a la nostra taula, il·luminés casa nostra, cresqués en els nostres morescars, omplís el cor dels nostres fills, la nostra suor, curés la nostra història i que fos per a tots".

Signes d'aquesta voluntat lliuradora i alliberadora no en falten. Es multipliquen per tot arreu en les més variades expressions. Bernard Cassen, de *Le Monde Diplomatique*, exclamava, eufòric, comentant el Fòrum Social de Bombai, o de Mumbai, millor: "L'altermundialització es mundialitza!". L'Agenda, després de descriure l'imperialisme i més concretament el neoimperialisme i les ramificacions de la seva perversitat en els diferents sectors de la vida i del medi ambient, recull diverses manifestacions alternatives i propostes d'antiimperialisme, constructives de solidaritat i complementarietat: sigui en els organismes mundials, sigui en experiències de base. No sense abans il·luminar críticament el fenomen nou imperi. Veure, jutjar i actuar continuen sent els tres temps de la nostra praxi.

"Com enfrontar l'imperi" es titulava la conferència d'Arundhati Roy, al Fòrum Social Mundial de 2003. "Nosaltres -deia la líder índia- tots nosaltres aquí reunits, cadascú a la seva pròpia manera, tenim assetjat l'imperi. Potser no l'hem detingut -encara- però l'hem despul·lat, desemmascarat. L'hem forçat a sortir a camp obert. Ara està davant nostre, a l'escenari del món, en tota la seva brutal i iniqua nuesa".

Es tracta de continuar lliurant la gran batalla del segle. Unint-nos totes les forces alternatives. Aprofitant estratègicament les esquerdes que anirà deixant l'imperi nu. Actuant dia a dia localment i globalment: la glocalització en acte. En intersolidaritat. Essent coherència i esperança.

Cristianament parlant, la consigna és molt diàfana (i molt exigent) i Jesús de Natzaret ens l'ha donada, feta missatge i vida i mort i resurrecció: Contra la política opressora de qualsevol imperi, la política alliberadora de la Vida. Aquesta Utopia del Déu viu, que és dels pobres i de tots aquells i aquelles que tenen fam i set de justícia.

Contra l'agenda de l'imperi, l'agenda de la Vida.

PERE CASALDÀLIGA

